

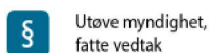
Du er her: [Hjem](#) / [Oppgavehjelp](#) / [Forurensning](#) / [Avløp](#) / [Vann og avløp i spredt bebyggelse, kapittel 12](#) / Behandle søknad om utslipp fra spredt bebyggelse

Behandle søknad om utslipp fra spredt bebyggelse

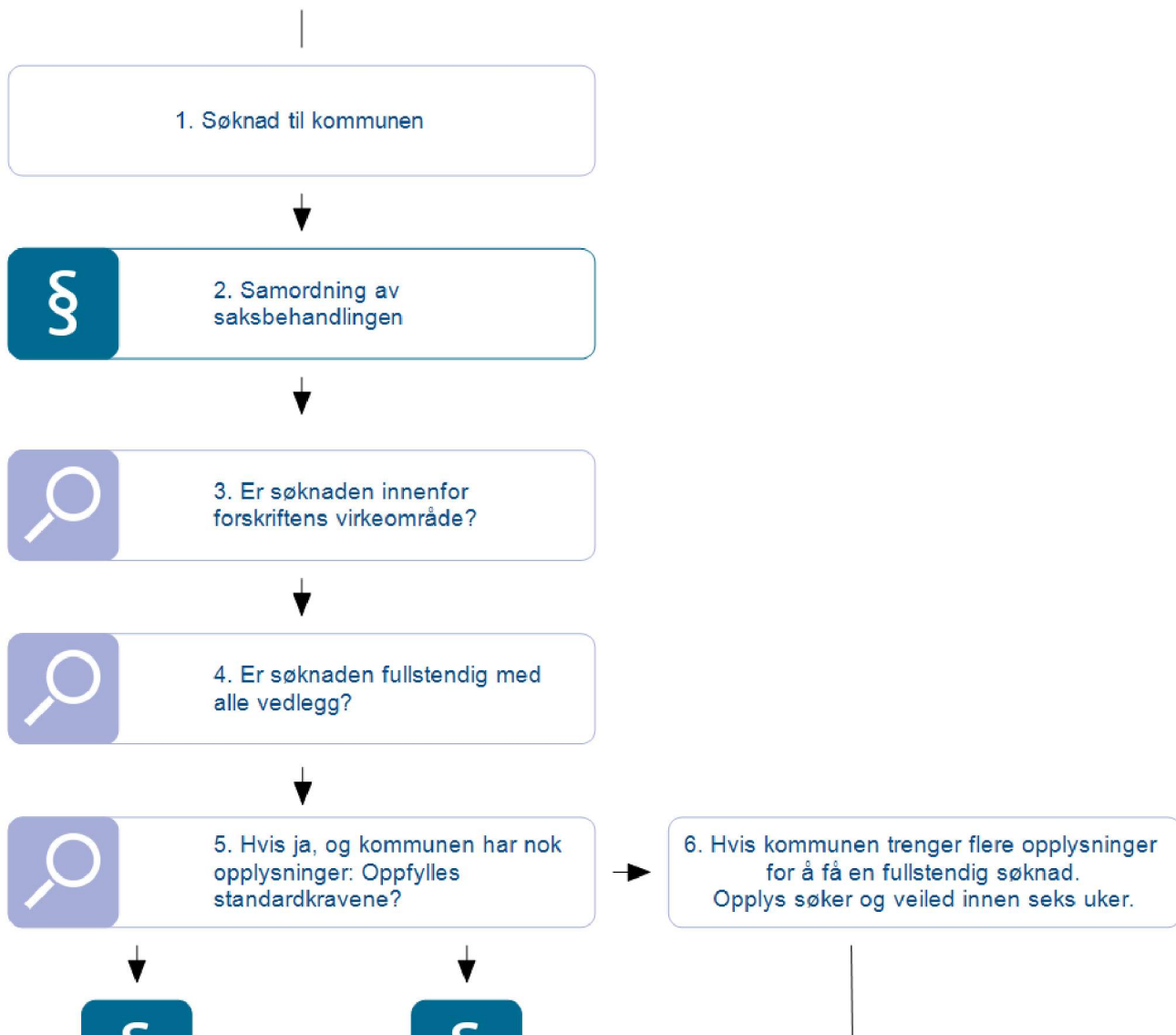
Alle avløpsutslipp trenger utslippstillatelse. Hytter og eneboliger uten [innlagt vann](#) og uten utslipp av [avløpsvann](#) fra klosetter, trenger ikke tillatelse.

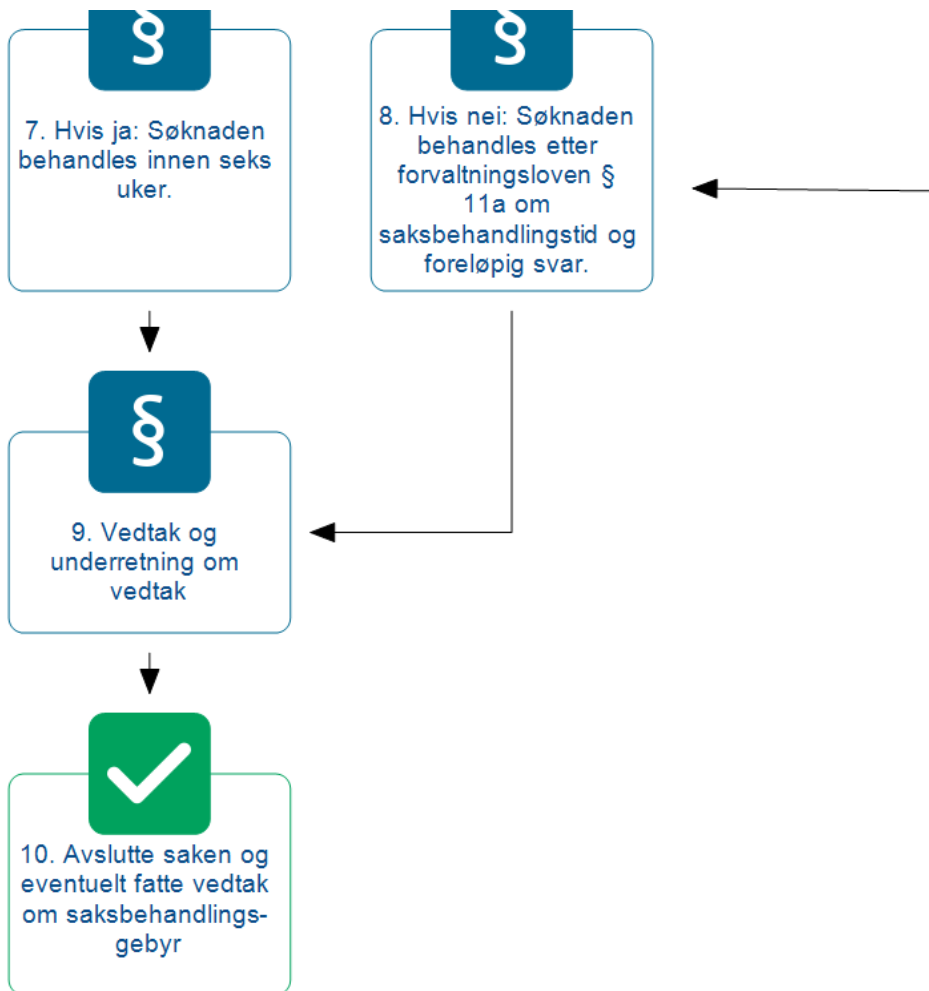
Åpne flytskjema

Klikk for å åpne flytskjemaet i eget vindu

Behandle søknad etter kapittel 12 i forurensningsforskriften

Her finner du svar på hvordan en søknad om kloakkutslipp fra spredt bebyggelse eller enkelthus bør behandles etter bestemmelsene i forurensningsregelverket.

1. Søknad til kommunen

Hvilke utslipp krever utslippstillatelse?

Alle avløpsutslipp krever i utgangspunktet tillatelse. Hytter og eneboliger uten innlagt vann og uten utslipp av avløpsvann fra toalettløsninger som utedo, biologisk toalett og forbrenningstoalett, trenger ikke tillatelse.

Utslipp som kun inneholder gråvann, trenger bare tillatelse dersom enhetene som er koblet på utslippet har innlagt vann.

Hytter og eneboliger som ikke har innlagt vann og som ikke slipper ut avløpsvann fra klosetter, trenger vanligvis ikke tillatelse. Skulle gråvannet likevel være av en slik karakter at det fører til nevneverdig skade eller ulempe, kan kommunen likevel kreve søknad om utslippstillatelse etter forurensningslovens § 8.

Hvis det søkes om utslippstillatelse for flere fritidsboliger i samme område, bør du vurdere om det finnes planer eller er behov for å lage en plan for området. Se Planlegge for vann og avløp i hytteområder.

Søkers ansvar

Før søker sender søknad til kommunen, må søker ha varslet berørte parter. Berørte parter er:

- Naboer
- Grunneiere
- Brukerinteressenter nedstrøms utslippet
- Brønneiere i nærheten som kan bli berørt

Kommunen kan gi informasjon om berørte naboer og parter. En søknad kan ikke sendes kommunen før tidligst fire uker etter at søker har varslet berørte parter, og gitt dem anledning til å uttale seg.

Søknaden må inneholde alle opplysninger som fremgår av forurensningsforskriften § 12-4 om søknad om tillatelse, og eventuelle andre krav kommunen selv har angitt. Det er søkers ansvar å skaffe korrekte og tilstrekkelige opplysninger slik at kommunen kan behandle søknaden. Søknaden skal være skriftlig. Elektronisk søknad regnes som skriftlig søknad.

Se maler for søknadsskjema, brevmal for tillatelser, veiledning til søker og lignende under boksen Relaterte maler til høyre.

Mimimumskrav til søknaden

1. Den ansvarliges navn og adresse
2. Opplysninger om utslippet skal etableres og drives i samsvar med standardkrav i kapittel 12, eller om det søkes om å fravike disse kravene
3. Dokumentasjon på hvordan utslipp behandles
4. Plassering av avløpsanlegg og utslippssted på kart i målestokk 1:5000 eller større

5. Utslippets størrelse i pe. Som standard regner vi 5 pe for hus og 2,5 pe for felles renseanlegg med kapasitet over 50 pe
6. Beskrivelse av utslippsstedet
7. Interesser som antas å bli berørt av etableringen, herunder interesser knyttet til drikkevannsforsyning, rekreasjon eller næringsvirksomhet
8. Oversikt over hvem som er varslet og og kvittering for at varsel er sendt
9. Samtykke fra kommunens planmyndighet dersom utslippet er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven
10. Kopi av eventuelle uttalelser

Kommunens veiledning og innledende behandling av søknad om utslipp

Kommunen har plikt til å veilede søkeren i hva kommunen trenger av informasjon og hvor og hvordan søker kan skaffe seg denne.

Søknadene skal i hovedsak gjelde tillatelse til utslipp av sanitært avløpsvann under 50 personekvivalenter fra hytter og eneboliger som ikke er tilknyttet kommunalt nett. Det er vanlig å omtale slike anlegg som enkelthusanlegg, utslipp fra spredt bebyggelse eller som kapittel 12-anlegg. Slike avløpsutslipp krever tillatelse etter forurensningsforskriftens kapittel 12.

Tips til renseløsninger og til dimensjonering av mindre avløpsanlegg for hytter og hyttefelt finner du under følgende sider på avløp.no:

- [Beskrivelse av ulike typer renseløsninger](#)
- [Dimensjonering av renseanlegg](#)
- [Rapport nr. 199 Gode VA-løsninger i spredt bebyggelse](#)
- [Verktøykasse - mindre vann- og avløpsløsninger](#)
- [Vannforsyning i fritidsbebyggelse](#)

Når kommunen behandler tillatelser etter forurensningsloven, skal forvaltningsloven og forurensningsforskriften kapittel 36 legges til grunn.

2. Samordning av saksbehandlingen

Søknad etter forurensningsloven og plan- og bygningsloven

Når kommunen skal behandle søknader om utslipp fra spredt bebyggelse og byggesaker, bør de bør lage samordningsrutiner slik at de framstår som én instans. Det er en fordel om én saksbehandler behandler saker som dekker begge regelverk. Samordningsplikten ligger hos bygningsmyndigheten etter plan- og bygningsloven § 21-5.

Her er noe viktige råd for å sikre samordning av saksbehandlingen:

- Lag samordningsrutiner mellom aktuelle avdelinger som plan, oppmåling, bygg, forurensning/miljø slik at kommunen framstår som én instans.
- Be utbygger om å sende inn søknad om utslippstillatelse etter forurensningsloven og en byggesøknad etter plan- og bygningsloven samtidig, så de kommunale saksbehandlerne er orientert og kan samordne seg.
- Gjør søker oppmerksom på at saksbehandling etter plan- og bygningsloven og etter forurensningsforskriften har ulike frister. Plan- og bygningsloven § 21-7 opererer med 3 eller 12 uker, mens forurensningsforskriften §12-5 opererer med 6 uker
- Sørg for å gi utslippstillatelse etter forurensningsforskriften for en tomt skilles fra, eller byggesaken behandles. Dette for å unngå at tomt fraskilles og selges og siden ikke kan bygges fordi avløpsvannet ikke håndteres på egen eiendom
- Ta høyde for utslippstillatelse av avløpsvann allerede i reguleringsarbeidet.
- Send vedtak og eventuelle tillatelser som rammetillatelser fra byggemyndighetene etter plan- og bygningsloven og utslippstillatelse etter forurensningsforskriften ut i én forsendelse.

Du finner flere råd og tips om samordning av saksbehandlingen under veiledningen Behandle søknad om utslipps- og byggetillatelse samtidig.

Bør andre myndigheter involveres?

Under behandling av utslippssøknaden bør kommunen vurdere om det er andre myndigheter som bør involveres:

- Er det helsemessige konflikter? Ta kontakt med involverte helsemyndigheter.
- Er det andre relevant regelverk som berøres, for eksempel innen kulturminnevern, skal kulturminnemyndighetene kontaktes.
- Er det registrert forurenset grunn på lokaliteten? Her kan databasen Grunnforurensning være til hjelp.

Kommunen må kontrollere at alle berørte parter er varslet og vurdere innkomne merknader, før saken sendes videre. Du kan få et bredere bilde av miljøpåvirkninger, miljøverdier og vannkvalitet via kartet på Miljøstatus.no.

3. Er søknaden innenfor forskriftens virkeområde?

Når kommunen har mottatt en søknad om utslippstillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 12, må kommunen først og fremst avklare hvorvidt søknaden faller innenfor avløpskapittelets virkeområde i § 12-1.

Utslippets størrelse vil avgjøre om kommunen eller fylkesmannen er myndighet, og hvilket kapittel i forskriften som skal benyttes.

Informasjon om utslippsmengde – personekvivalent (pe)

Søknad om utslippstillatelse skal inneholde informasjon om utslippets størrelse i personekvivalenter (pe) jamfør forurensningsforskriften § 12-4 bokstav e) - søknad om tillatelse.

Les mer om hvordan man beregner personekvivalenter

Hvordan beregne pe?

Personekvivalent (pe) er et mål på innholdet av organisk materiale i avløpsvannet:

- Hytter og boliger som har eget renseanlegg er dimensjonert for 5 pe. Dette gjelder opp til 7 hus, som da må ha anlegg dimensjonert for 35 pe.
- For større husgrupper regnes beregnes det 2,5 pe/boenhet.

Når man skal beregne antall pe, må man ta utgangspunkt i maksimum antall personer i hytta/huset til samme tid. Antall sengeplasser kan være et godt mål på dette.

[Norsk Vann rapport, Veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg](#), kan være til hjelp for dimensjonering av avløpsrenseanlegg. Du kan laste ned eller kjøpe rapporten fra Norsk Vann.

Generelt gjelder følgende for beregning av pe:

- utslipp fra hus og hytter med innlagt vann og vannklosett: 1 person bidrar med 1 pe.
- utslipp fra hytter med innlagt vann uten vannklosett: 1 person vil bidra med 0,3 pe
- utslipp fra hytter uten innlagt vann og vannklosett: 1 person vil bidra med 0,1 pe.

Når man skal beregne antall pe, må man ta utgangspunkt i maksimum antall personer i hytten / huset til samme tid. Antall sengeplasser kan være et godt mål på dette.

Eksempel: En hytte med innlagt vann uten vannklosett har fire sengeplasser. Antall pe for hytten kan da beregnes til: $0,3 \cdot 4 = 1,2$ pe.

Norsk Vanns rapport 168/2009 Veiledning for dimensjonering av avløpsrenseanlegg kan være til hjelp for dimensjonering av avløpsrenseanlegg. [Rapporten kan kjøpes fra Norsk Vann](#).

4. Er søknaden fullstendig med alle vedlegg?

Etter at kommunen har avklart at søknaden er innenfor virkeområdet til kapittel 12, må saksbehandler undersøke hvorvidt søknaden er fullstendig. Hvis søknaden oppfyller kravet til opplysninger i [§ 12-4 i forurensningsforskriften](#), er søknaden **fullstendig**.

Hvis kommunen **trenger flere opplysninger enn det som står i § 12-4**, skal saksbehandler opplyse søker skriftlig om dette innen **seks uker**.

Kommunens alminnelige veiledningsplikt følger av [forvaltningsloven § 11](#) om veiledningsplikt.

5. Oppfylles standardkravene?

Når kommunen har klarlagt at søknaden er fullstendig, må de vurdere om den er i overensstemmelse med forurensningsforskriften §§ 12-7 til 12-13 - standardkravene:

- [utslipp til folsomt og normalt område](#)
- [utslipp til mindre folsomt område](#)
- [dokumentasjon av rensegrad](#)
- [utslippssted](#)
- [lukt](#)
- [utforming og drift av renseanlegg](#)

Kommunen kan eventuelt vedta en [lokal forskrift](#) som erstatter standardkravene for kapittel 12 i forurensningsforskriften. Også da gjelder den absolutte saksbehandlingsfristen på seks uker.

Unntak fra seksukers-fristen på grunn av særlige forhold:

- Hvis søknaden **avviker fra standardkravene**, gjelder ikke fristen på seks uker for behandling av søknad, se [forurensningsforskriften § 12-5](#). Søknaden skal imidlertid behandles så raskt som mulig, etter fristene og bestemmelsene i [forvaltningsloven § 11 punkt a\)](#).
- Hvis en søknad om utslipp er **fullstendig og oppfyller standardkravene**, kan kommunen likevel bestemme at saken ikke kan behandles innen seks uker. Dette gjelder bare hvis fristen på seks uker allerede har gått ut, og det er særlige forhold som tilsier at det er nødvendig. Et eksempel på særlige forhold, er brukerkonflikter som gjør at det ikke vil være mulig å behandle søknaden innen fristen, fordi kommunen er avhengig av å hente inn flere opplysninger og gjøre avklaringer i saken.
- Dersom søknaden **ikke kan behandles innen ytterligere en måned**, må kommunen gi foreløpig svar på hvorfor søknaden ikke kan behandles tidligere, jamfør forvaltningslovens § 11 a tredje ledd. Så langt det lar seg gjøre bør også kommunen opplyse om **når** den kan ventes behandlet.

Det er altså bare søknader om utslippstillatelser etter [kapittel 12 i forurensningsforskriften](#), som er fullstendige og samtidig oppfyller standardkravene, som anses innvilget etter seks uker.

Eksisterende utslipp fra før 2007

Tillatelser til utslipp under 50 pe som er gitt før 1. januar 2007, med hjemmel i forurensningsloven og tilhørende forskrifter er fortsatt gyldige. Kommunen kan imidlertid oppheve eller endre vilkårene i slike tillatelser i medhold av [forurensningsforskriften § 12-14](#). Se [§ 18 i forurensningsloven om endring av vilkår](#).

Se brevmalene - boks i høyremeny:

- Varsel om at utslipp fra kapittel 12-anlegg må stanse
- Vedtak om at utslipp fra kapittel 12-anlegg må stanse - enkeltvedtak

6. Hvis kommunen trenger flere opplysninger

Hvis kommunen trenger flere opplysninger for å få en fullstendig søknad, gi opplysninger og veiled søkeren innen 6 uker.

7. Hvis ja: søknaden behandles etter 6 uker

Når en søknad kommer inn, må kommunen vurdere om standardkravene i forurensningsforskriften er tilstrekkelige, eller om det er behov for mer omfattende rensing av avløpsvannet. Dette er avhengig av utslippets type og størrelse og resipientforhold.

Utgangspunktet for vurderingen av, om og hvordan utslippstillatelse skal gis, er mengden utslipp det er søkt om.

Kommunens vurdering av søknaden

Kommunen må foreta en vurdering av om det utslippet kan medføre skader eller ulemper og om det er andre forurensningskilder til resipienten. Dette til tross for at [forurensningsforskriften kapittel 12](#), om krav til utslipp av [sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende](#), har standardkrav for utslippstillatelser.

Du kan be om ytterligere opplysninger og undersøkelser for å behandle søknader. Kommunens hjemmel er [forurensningsloven § 12](#), om innhold av søknad.

Som forurensningsmyndighet er kommunen forpliktet til å vurdere om en tillatelse som gis oppfyller kravene i naturmangfoldloven og vannforskriften. Les mer om dette ved å trykke på pilen under.

Vurderinger etter vannforskriften og naturmangfoldloven

Oppfylles kravene i vannforskriften?

I sammenheng med tillatelser etter forurensningsforskriften, vil de vurderingene kommunen gjør av resipienten gi svar på om tiltaket vil kunne medføre en forringelse av kvaliteten på vannforekomsten det skal slippes ut i. Har kommunen gjort vurderingene vi viser til i veiledningen her, vil vernet om resipienten stort sett være bra nok i henhold til vannforskriften. Kommunen må likevel huske på at de ikke uten videre kan tillate utslipp som fører til forverring av tilstandsklassen resipienten har.

Målene for tiltaksklassene i en resipient angis i [Vannforskriftens](#)

- [§ 4](#) om miljømål for overflatevann
- [§ 5](#) om miljømål for kunstige og sterkt modifiserte vannforekomster
- [§ 6](#) om miljømål for grunnvann.

Tiltak som fører til at målene i § 4 til § 6 ikke nås, kan bare tillates dersom vilkårene i [§ 12](#), om ny aktivitet eller nye inngrep, er tilstede. For mer informasjon om vannforskriften, se [Vannportalen](#).

Oppfylles kravene i Naturmangfoldloven?

[Naturmangfoldloven § 7](#) om prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12, forplikter kommunen til å legge følgende paragrafer til grunn når de tar beslutninger:

- [§ 8](#) om kunnskapsgrunnlaget
- [§ 9](#) om fore-var-prinsippet
- [§ 10](#) om økosystemtillærming og samlet belastning
- [§ 11](#) om kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av [tiltakshaver](#)
- [§ 12](#) om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, til grunn.

Kommunens vurderinger av om anlegget og utslippstillatelsen kan føre til forringelse av naturmangfoldet i området skal være tydelige i vedtaket om utslippstillatelse:

- Bli den samlede belastningen fra anlegg i området for stor?
- Er det spesielt sårbare arter i området, gytebekker, viktige [habitater](#), naturreservat eller liknende?

Dette er forankret i [forurensningsforskriften § 12-5](#) om behandling av søknad. [Kartet på Miljøstatus](#), [Naturbase](#), eller [Artskart](#) kan være nyttig for å finne slik informasjon.

Utslipet og resipienten - utgangspunktet for å vurdere om tillatelse kan gis

Det er viktig å skaffe kunnskap om miljøeffekter ved utslippspunktet. Et utslipp kan forårsake begroing, bakterieforurensning, oksygenmangel ved høy organisk nedbrytning, luktproblemer, forsøpling eller nedslamming lokalt ved utslippspunktet i bekken, innsjøen eller sjøen. Dykkerundersøkelser av urensset utslipp til sjø har vist ødeleggende nedslamming lokalt innenfor en avstand av 5–10 meter fra utslippet. Kommunen bør vurdere hvorvidt dette er problematisk for området.

Vurdere brukerkonflikter

Det kan det være ulike interesser og brukere knyttet til resipienten. Kommunen bør derfor ha god oversikt over brukerinteressene for området før den gir en eventuell utslippstillatelse. I noen tilfeller vil ulike interesser utelukke andre fordi vannforekomsten påvirkes med hensyn til vann- og naturkvalitet, tilgjengelighet og tilrettelegging. Eksempler kan være drikkevannsuttak, badeplass, småbåthavn, fiskeplass eller vernet område. Husk også å undersøke om det er registrert forurenset grunn på lokaliteten, se [Grunnforurensningsdatabasen](#).

Brukerinteresser er ofte kjent gjennom arealplanleggingen etter plan- og bygningsloven. Forhåndsvarslingen av en søknad vil også kunne avdekke mulige brukerinteresser.

Dersom resipienten er felles for flere kommuner, kan det være brukerinteresser i en nabokommune. Det kan komme uttalelser som tilsier at det er behov for ekstra undersøkelser før søknaden kan avgjøres.

Vurdere resipienten

En helhetlig resipientvurdering er spesielt viktig ved søknad om utslipp fra hus og hytter, se [kapittel 12 i forurensningsforskriften](#).

[Forurensningslovens § 11](#), fjerde ledd, sier at forurensningsspørsmål for større områder skal forsøkes løst under ett på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner. Kommunen har en unik mulighet til å gjøre nettopp dette gjennom sitt i planarbeid. De som jobber med forurensningssaker i kommunen bør derfor samarbeide nøye med planmyndighetene. Se også [2. Samordning av saksbehandlingen](#).

Hvis etablering av et [avløpsanlegg](#) er i strid med vedtatte planer for området etter plan- og bygningsloven, kan forurensningsmyndigheten bare gi tillatelse til utslipp dersom det foreligger samtykke fra planmyndigheten i kommunen. Les mer om resipientvurderinger ved å trykke på pilen under.

Viktige utsjekkspunkter når du skal vurdere resipienter

Hva vil skje ved utslippspunktet?

Et utslipp kan forårsake begroing, bakterieforurensning, oksygenmangel ved høy organisk nedbrytning, luktproblemer, forsøpling eller nedslamming lokalt ved utslippspunktet i bekken, innsjøen eller sjøen. Kommunen bør vurdere hvorvidt dette er problematisk for området.

En helhetlig resipientvurdering er spesielt viktig ved søknad om utslipp fra hus og hytter, se [kapittel 12 i forurensningsforskriften](#).

Tåler resipienten utslippet?

Resipienten som helhet kan være en elv, innsjø eller bukt. Hva resipienten tåler av nye tilførsler er avhengig av andre eksisterende belastninger, bakgrunns avrenning og vannutskiftning. I mange tilfeller er ikke resipienten vann, men jord. Da må det vurderes om infiltrasjonsforholdene på stedet er egnet for rensning og at drikkevannskilder og grunnvann blir tilstrekkelig vernet fra utslippet.

Resipientens innhold av tarmbakterier setter begrensninger for bruken. Vi anbefaler derfor å kartlegge brukerinteresser i resipienten, for eksempel drikkevann, [jordvanning](#), bading, annen rekreasjon og fiske.

Barn bruker ofte andre områder enn de som er tilrettelagt av voksne. Kommunen bør derfor vurdere spesielt om resipienten er tilgjengelig for barns lek, for eksempel en åpen bekk gjennom et boligområde.

Kartlegge og klassifisere

Kommunen bør lage oversikter som klassifiserer områder etter blant annet:

- folsomheten til resipienter og infiltrasjonsforholdene i jord på stedet, se [nasjonal løsmassedatabase hos NGU](#)
- avstander til drikkevann og påvirkning på grunnvann, se [nasjonal grunnvannsdatabase Granada hos NGU](#)

Les mer om hvordan du kan klassifisere vannforekomster ved å trykke på pilen under.

Klassifisering av vannforekomster

Veileder fra Miljødirektoratet "[Klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann](#)", har oversikt over tilstandsklasser for drikkevann, rekreasjon, bading, fritidsfiske og jordvanning (se fra side 21 og utover).

Når kommunen skal vurdere resipientforhold, er det hensiktsmessig å benytte eksisterende informasjon, for eksempel registreringer utført i forbindelse med vannforskriften. Se [Vanmiljø.no](#) eller gå inn via [Miljøstatus.no/kart](#) og søk på [vannkvalitet](#).

I mange tilfeller har kommunen kartlagt aktuelle resipienter, og nedfelt i en lokal [forskrift](#) hvilke krav som er nødvendige for å bevare eller bedre tilstanden. De kravene kommunen setter bør harmoniseres med eventuelle krav satt av fylkesmannens i det samme området.

Ut fra klassifiseringen av resipienter, kan kommunen beskrive hvilke rensekraft i en lokal forskrift som bør gjelde for større områder under ett. Se veiledning [Grunnlag for fastsettelse av lokal forskrift etter kapittel 12 i forurensningsforskriften](#).

Effekter av eventuelle utslipp

Kommunen bør få oversikten over hvilke effekter et eventuelt utslipp kan få i forhold til overgjødning, forsøpling, nedslamming og helseskade etter hvilken tilstandsklasse resipienten er plassert i. Les mer om dette ved å trykke på pilen under.

Hvilke effekter kan et utslipp få?

Kan vi få problemer med overgjødning ?

Store tilførsler av næringssalter og organisk stoff fra avløp kan medføre overgjødning (eutrofiering) som kan føre til økt mikroalgevekst, mindre siktedyp, økt forbruk av oksygen i dypvannet og skader på bunndyr og fisk.

De marine områdene fra svenskegrensen til Lindesnes, Skagerrakområdet, betegnes som eutrofipåvirket og er i forurensningsforskriften betegnet som "folsomme områder". Det er registrert lokale overgjødningsproblemer i ferskvann i mange deler av landet. Les mer om overgjødning på [Miljøstatus.no](#)

Vil vi få problemer med forsøpling og nedslamming?

Avløp kan også bidra til forsøpling av bunnområder, vannmasser og strandlinje. Forsøplingen har både en visuell effekt, og påvirker plante- og dyreliv gjennom nedslamming og redusert lystilgjengelighet. Kommunen kan derfor gi pålegg om å fjerne og rydde opp [søppel](#) eller slam som er etterlatt, tømt eller oppbevart i strid med [forurensningslovens § 28](#). De kan også gi pålegg om å dekke utgifter som andre har hatt til opprydding. Dette er forankret etter [forurensningslovens § 37](#). Se Miljøkommune-veiledningen [Oppfølging av forsøplingssaker og ulovlig lagring av brukte gjenstander](#).

Er helseskade en følge av utslippet?

Avløpsvannet inneholder bakterier, parasitter, virus og andre mikroorganismer. Kapittel 12 og 13 har i utgangspunktet ingen krav til rensing av bakterier og virus. Mange av disse mikroorganismene er imidlertid sykdomsfremkallende. Dersom kommunen er redd for at utslipp fra et avløpsanlegg kan føre til brukerkonflikter på grunn av smittefare, bør kommunen be søker dokumentere hvorvidt bakterier og lignende kan føre til konflikter med bruksformål som for eksempel bading og rekreasjon. Se veilederen [Klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann](#), TA-1468/2004. Kommunens helsemyndigheter kan bistå med vurderinger av mulige helseeffekter.

Dokumentasjon av rensegrad

Dokumentasjon av at renseløsninger og rensegrad er egnet skal utarbeides av [nøytrale fagkyndige innen vann og avløp](#), [jamfør forurensningsforskriften § 12-10](#) og [§ 12-13](#). Det er også viktig at kommunen selv har kompetanse til å kunne vurdere slik dokumentasjon. Se [Kompetansekrav til avløpsanlegg på Miljøkommune](#). [Les mer om dokumentasjonskrav til ulike renseløsninger på Avlop.no](#).

Dersom det skulle oppstå forurensning til tross for at rensegraden er dokumentert, er det normalt [anleggseier](#) som er den ansvarlige. Et samarbeid mellom anleggseier og de som driver tilsyn med anleggene kan være hensiktsmessig for å vurdere hvor godt anlegget fungerer. [Les mer om effekter av avløpsutslipp ved å trykke på pilen under.](#)

Dokumentasjon av rensegrad på minirensanlegg

Minirensanlegg skal ha dokumentasjon som tilfredsstillende [Norsk standard NS-EN-12566-3](#) eller tilsvarende standard for rensegrad, slamproduksjon og gjennomsnittlig lufttemperatur. Informasjon om godkjente minirensanlegg finner kommunen på [Sintef certification](#). Kommunen bør kreve godkjenningsbeviset fremlagt i forbindelse med søknader om bruk av minirensanlegg, for å undersøke om minirensanlegget er testet under de forholdene det skal benyttes. For å få svar på om anlegget er egnet og godkjent må kommunen lese godkjenningsdokumentet til det enkelte anlegget, og gjøre en vurdering selv.

I henhold til [Direktoratet for byggkvalitet](#) skal minirensanlegg bygges for minste hydrauliske kapasitet på 5 pe per bolig eller [fritidsbolig](#). Dette gir en minimum beregnet avløpsmengde på inntil 200 liter per døgn per pe, og inntil 1000 liter hydraulisk kapasitet per døgn. Øvrige rensanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet.

[Les mer om godkjenning av minirensanlegg på Avlop.no](#).

Infiltrasjonsanlegg

Infiltrasjonsanlegg kan etableres der grunnundersøkelser viser at løsmasser på stedet har tilstrekkelig kapasitet til å kunne behandle og transportere [avløpsvann](#). Det kreves en viss avstand fra avløpsanlegget til grunnvann, bekk og drikkevannskilde. Naturlige infiltrasjonsanlegg skal ha dokumentasjon på at anerkjent dimensjonering og utforming er benyttet.

[Se Norsk Vann-rapport R178 - Grunnundersøkelser for infiltrasjon - mindre avløpsanlegg \(pdf\)](#)

Innen noen områder på avløpsfeltet stilles det krav om bruk av norske standarder. Standard Norge styrer og koordinerer standardiseringsvirksomheten i Norge, og Pronorm selger standarder på vegne av dem. På [Avlop.no](#) og [Norsk vann.no](#) finnes mer informasjon om renseløsninger og dokumentasjonskrav.

8. Hvis nei: Søknaden behandles etter forvaltningsloven

Hvis søknaden mangler noen av opplysningene som kreves i [forurensningsforskriftens § 12-4](#), er søknaden **ufullstendig**. Saksbehandler skal så fort som mulig og innen seks uker opplyse søker om at søknaden er ufullstendig, og forklare hvilke opplysninger som mangler. Det er krav om at søknaden behandles etter [forvaltningslovens §11 a](#).

9. Vedtak og informasjon til berørte

Skriftlig vedtak

Som hovedregel, og som god forvaltningsskikk tilsier, bør kommunen fatte skriftlig vedtak for saksbehandlingsfristen løper ut. Dette bør være en regel også i tilfellene hvor seksukersfristen gjelder. Ettersom søker allerede skal varsle parter og andre interesser i saken for kommunen mottar søknad om utslipp, trenger ikke kommunen forhåndsvarsle vedtaket. Vedtaket behøver ikke være langt og komplisert, men skal inneholde følgende:

1. reglene vedtaket bygger på
2. oversikt over faktiske forhold vedtaket bygger på
3. skal si noe om de forholdene som er avgjørende for vedtaket:
  - Hvilke forventninger har kommunen til søkeren?
  - Hvilke målsetninger har kommunen for resipienten?
  - Finnes det lokale forskrifter søker bør være kjent med?
  - Hva er kunnskapsgrunnlaget og vurderingene etter naturmangfoldloven?
4. gi opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans
5. gi opplysninger om hvordan man kan klage
6. gi opplysninger om retten til å se saksdokumenter
7. gi opplysning om adgang til å be om [oppsettende virkning](#).

Dette er forankret i [forvaltningslovens § 25](#). Se mal for tillatelse til utslipp av [avløpsvann under 50 pe](#), og mal for informasjonsbrev til de som blir berørt av utslippstillatelse.

Ikke skriftlig vedtak

Dersom kommunen ikke foretar seg noe innen seks uker etter at fullstendig søknad i tråd med standardkravene er mottatt og det ikke er kommet inn protester, regnes tillatelse som gitt. Denne tillatelsen vil regnes som et enkeltvedtak som kan påklages, selv om det ikke finnes et skriftlig vedtak.

Se [forurensningsforskriften § 12-5](#).

I tilfeller hvor kommunen ikke har et skriftlig vedtak, må kommunen uansett gi partene og berørte organer skriftlig orientering om kommunens beslutning i saken så snart som mulig. Spesielt til de som har gitt uttalelse. Underretningen skal informere om kommunens vedtak, klageadgang, klagefrist, klageinstans, fremgangsmåte ved klage, samt retten til å se sakens dokumenter. I tilfeller hvor flere har avgitt felles uttalelse, kan en representant for disse orienteres.

Klagefrist

Klagefristen på enkeltvedtak løper fra den datoen fristen på seks uker går ut og er normalt på tre uker fra vedtaket er underrettet, jmf [forvaltningslovens § 29](#). Når kommunen velger å ikke gi et skriftlig vedtak om tillatelse, kan det være vanskelig for omverdenen og få kjennskap til vedtaket og klagefristen. Derfor er det viktig at kommunen underretter parter og berørte organer om at kommunen har vedtatt å gi tillatelse snarest mulig.

10. Avslutt saken- eventuelt vedtak om saksbehandlingsgebyr

Saksbehandlingsgebyr gjelder bare dersom kommunen har vedtatt forskrift om saksbehandlingsgebyr jmf [forurensningsforskriften § 11-4](#). I så fall bør søker få informasjon om at behandlingen av søknaden er gebyrpliktig, og om hvilken gebyrsats søker kan regne med å få krav om så tidlig som mulig. Dette er forankret i [forvaltningslovens § 11](#).

Sist revidert: **16.06.2017**
av: **Miljødirektoratet**

Hjelp oss å bli bedre!

Skriv din kommentar her

navn

e-post

FEIL for eieren av nettstedet:
Ugyldig domene for
nettstedsnøkkelen

reCAPTCHA
Personvern - Villkår

Send

Tilbakemelding om feil, mangler og innhold du savner hjelper oss til å forbedre Miljøkommune.no. Din tilbakemelding sendes til nettredaktøren, og publiseres ikke på sidene. Det er frivillig å skrive inn navn og e-post.

Verktøy

[Ordforklaringer](#)

[Kart og databaser](#)

[Lenker](#)

Relatert informasjon

[VA i hytte- og fritidsbebyggelse](#)
[www.bioforsk.no](#)

[Avløp.no - om mindre avløpsanlegg](#)
[www.bioforsk.no](#)

[Veiledningsmateriell til innbyggere](#)
[www.norskvann.no](#)

Innhold

- [1. Søknad til kommunen](#)
- [2. Samordning av saksbehandlingen](#)
- [3. Er søknaden innenfor forskriftens virkeområde?](#)
- [4. Er søknaden fullstendig med alle vedlegg?](#)
- [5. Oppfylles standardkravene?](#)
- [6. Hvis kommunen trenger flere opplysninger](#)
- [7. Hvis ja: søknaden behandles etter 6 uker](#)
- [8. Hvis nei: Søknaden behandles etter forvaltningsloven](#)
- [9. Vedtak og informasjon til berørte](#)
- [10. Avslutt saken- eventuelt vedtak om saksbehandlingsgebyr](#)

Miljødirektoratet eier nettstedet, og drifter det i samarbeid med Riksantikvaren og Statens strålevern.

I tillegg bidrar: Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Direktoratet for byggkvalitet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Landbruksdirektoratet, Mattilsynet, Veterinærinstituttet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens vegvesen, Vegdirektoratet, Norsk folkehelseinstitutt, Norsk Vann og Enova.